

Lausunto koskien Heinäjoen koulun mahdollista lakkauttamista

Heinäjoen kyläseura ry antaa seuraavan lausunnon koskien Heinäjoen koulun lakkauttamista koskevaa valmistelua. Lausunto koskee nimenomaisesti Heinäjoen koulua.

1. Vaikutukset lapsiin ja nuoriin

Heinäjoen koulu on pieni ja turvallinen lähikoulu, jossa oppimisympäristö on rauhallinen ja yhteisöllinen. Pienryhmäympäristö mahdollistaa yksilöllisen huomioon ja varhaisen tuen. Koulun lakkauttaminen merkitsisi monille oppilaille pidempiä koulumatkoja, varhaisempia aamuherätyksiä sekä lisääntynyttä kuormitusta koulupäivään.

Pitkät kuljetusmatkat voivat heikentää jaksamista, vähentää harrastusmahdollisuuksia ja kaventaa lasten vapaa-aikaa. Erityisesti nuorimpien oppilaiden kohdalla turvallisuuden tunne ja arjen ennakoitavuus ovat keskeisiä hyvinvointitekijöitä. Lähikoulun säilyminen tukee lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja oppimisedellytyksiä.

2. Vaikutukset paikalliseen yhteisöön

Heinäjoen koulu on kylän keskeinen toiminnallinen ja symbolinen sydän. Koulu toimii paitsi opetuksen, myös erilaisten tapahtumien, kokoontumisten ja yhteisöllisen toiminnan paikkana. Sen lakkauttaminen heikentäisi merkittävästi kylän elinvoimaa ja vetovoimaa.

Lähikoulu on monelle lapsiperheelle keskeinen syy asua tai muuttaa alueelle. Koulun lakkauttaminen vaikuttaisi todennäköisesti alueen muuttoliikkeeseen, kiinteistöjen arvoon sekä kylän tulevaisuuden kehitysnäkymiin. Päätöksellä olisi pitkäkestoisia vaikutuksia, jotka ulottuvat opetustoimea laajemmalle.

Mikäli Heinäjoen koulu lakkautetaan, tulee huolellisesti arvioida:

- koulukuljetusten turvallisuus ja kohtuullisuus (matka-aika, vaihtojen määrä, odotusajat)
- ryhmäkokojen kasvu vastaanottavissa kouluissa
- erityisen tuen ja oppilashuollon saatavuus
- siirtymävaiheen suunnittelu lasten näkökulmasta

On tärkeää, että mahdolliset säästöt suhteutetaan kuljetuskustannuksiin, tilatarpeisiin sekä hyvinvointivaikutuksiin. Päätöksenteossa tulisi huomioida myös pitkän aikavälin vaikutukset kunnan elinvoimaan.

3. Muut huomioitavat näkökulmat jatkovalmistelussa

Kyläseura katsoo, että ennen lopullista päätöstä tulee:

- tehdä kattava lapsivaikutusten arviointi
- tarkentaa laskelmaa kustannusten ja arvioitujen säästöjen osalta
- arvioida kylävaikutukset osana kunnan elinvoimastrategiaa
- tarkastella vaihtoehtoisia ratkaisuja
- kuulla aidosti alueen asukkaita ja perheitä

Päätöksenteossa tulisi tarkastella kokonaisuutta pidemmällä aikajänteellä kuin yksittäisten vuosien talousarviopaineet.

Lisäksi Heinäjoen koulun osalta on esitetty tavoitteeksi kehittää siitä luonto- ja ympäristöpainotteinen koulu. Kyläseura pitää tätä kehittämissuuntaa erittäin kannatettavana ja strategisesti merkittävänä mahdollisuutena paitsi Heinäjoelle, myös Janakkalan kunnalle.

Luonto- ja ympäristökoulutoiminta tukee opetussuunnitelman tavoitteita kestävästä kehityksestä, ympäristökasvatuksesta ja luontosuhteen vahvistamisesta osalta. Heinäjoen sijainti ja ympäristö tarjoavat erinomaiset puitteet luonnonläheiselle oppimiselle, ulko-opetukselle sekä toiminnallisille oppimismenetelmille. Tällainen pedagoginen painotus lisää oppilaiden hyvinvointia, motivaatiota ja osallisuuden kokemusta.

Kehittämällä koulusta luonto- ja ympäristökoulun Janakkalan kunnalla olisi mahdollisuus profiloitua edelläkävijänä kestävästä kehityksestä kasvatuksessa. Tämä vahvistaisi kunnan vetovoimaa lapsiperheiden silmissä, tukisi kunnan ilmasto- ja vastuullisuustavoitteita sekä loisi myönteistä kuntakuvaa. Painotus voisi mahdollistaa myös yhteistyön eri toimijoiden, yhdistysten ja yritysten kanssa sekä tuoda uusia kehittämishankkeita ja rahoitusmahdollisuuksia alueelle. Lisäksi luonto- ja ympäristökoulun status mahdollistaisi kunnalle myös säästöjä saatavan rahoituksen muodossa.

Kyläseura katsoo, että ennen koulun lakkauttamispäätöstä tulisi arvioida huolellisesti tämän kehittämislinjan potentiaali sekä sen pitkän aikavälin hyödyt kunnalle.

Yhteenveto

Heinäjoen kyläseura ry katsoo, että Heinäjoen koulun lakkauttamisella olisi merkittäviä ja pitkäkestoisia vaikutuksia lasten hyvinvointiin, oppimisedellytyksiin, koulumatkojen kuormittavuuteen sekä kyläyhteisön elinvoimaan. Lähikoulu on keskeinen osa alueen turvallista arkea, yhteisöllisyyttä ja vetovoimaa.

Lisäksi Heinäjoen koululla on tunnistettu mahdollisuus kehittyä luonto- ja ympäristöpainotteiseksi kouluksi, mikä loisi kunnalle strategista lisäarvoa. Tällainen kehittämissuunta tukisi opetussuunnitelman tavoitteita, vahvistaisi lasten luontosuhdetta ja hyvinvointia sekä tarjoaisi Janakkalalle mahdollisuuden profiloitua kestävästä kehityksestä edelläkävijänä. Kyse ei ole ainoastaan yksittäisen koulun säilyttämisestä, vaan myös tulevaisuuteen suuntautuvasta kehittämispotentiaalista, joka voi vahvistaa kunnan vetovoimaa ja positiivista kuntakuvaa.

Kyläseura esittää, että ennen lopullista päätöksentekoa tehdään kattava lapsivaikutusten ja kylävaikutusten arviointi, tarkennetaan mahdollisia lakkautuksen aiheuttamia kustannuksia/säästöjä sekä tarkastellaan vakavasti koulun kehittämisvaihtoehtoa osana kunnan pitkän aikavälin strategista suunnittelua.

Heinäjoen kyläseura ry pitää Heinäjoen koulun säilyttämistä ja sen kehittämistä kokonaisuutena kunnan edun mukaisena ratkaisuna.